

Humanistisch Verbond

Jaarrekening 2009
Vereniging Humanistisch Verbond

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Inhoudsopgave

	pagina
<i>Jaarverslag</i>	
Bestuursverslag	1
Directieverslag	5
Beleid en begroting 2010	8
<i>Jaarrekening</i>	
BALANS PER 31 DECEMBER 2009	10
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2009	11
Kasstroomoverzicht	12
Algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	13
Toelichting op de balans	15
Toelichting op de staat van baten en lasten	19
Lastenverdeling (model C)	22
Toelichting op de lastenverdeling (model C)	23
<i>Overige gegevens</i>	
Accountantsverklaring	26
Resultaatbestemming	28

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identiteitsdoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

BESTUURSVERSLAG 2009

Het Humanistisch Verbond, statutair gevestigd in Utrecht, is een levensbeschouwelijke vereniging. 31 December 2009 heeft de vereniging 12.763 leden, 39 afdelingen en 4 actieve ledengroepen. Daarvan zijn zo'n 650 leden aangesloten bij Jong HV, de jongeren in de vereniging.

De vereniging stelt zich ten doel

1. Allen te verenigen die instemmen met het humanistisch beginsel; dat wil zeggen met menselijke vermogens het leven en de wereld trachten te begrijpen; waarbij wezenlijk voor de mens wordt geacht zijn vermogen tot onderscheidend oordelen waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is ook het nemen van verantwoordelijkheid voor zijn/haar omgeving van essentieel belang. Steekwoorden zijn hierbij zelfbeschikking, gelijke behandeling en verdraagzaamheid; keuzevrijheid speelt daarin een centrale rol.
2. Een centrum te zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensovertuiging.
3. Activiteiten te ontwikkelen of deel te nemen aan activiteiten van anderen welke bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van mensen die zich van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving bewust zijn.

Bestuursbeleid

Het Meerjarenprogramma Zelf denken, samen leven 2007 t/m 2011 (MJP), vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering 2007, is leidraad voor het bestuur. Daarin staan vier doelen centraal:

- een herkenbare rol van de humanistische levensbeschouwing als een morele en zinvolle levensvisie in de publieke, maatschappelijk-politieke discussie: *het publieke humanisme*;
- het in beeld brengen en op eigentijdse wijze benutten van de rijke traditie aan humanistische inspiratiebronnen bij maatschappelijke en persoonlijke zingevingvragen: *existentieel humanisme*;
- versterking van het draagvlak voor en aanbod van humanistische diensten - geestelijke begeleiding in de zorg, defensie en justitie, uitvaartbegeleiding, vormingsonderwijs en relatieviering - en het ontwikkelen van een inhoudelijk inspirerende relatie tussen de humanistische dienstverleners en het HV: *gezonden en verbonden*;
- een groeiend aantal leden, grotere betrokkenheid van leden bij de verdieping en profilering van de humanistische levensbeschouwing en versterking van de samenwerkingsrelaties binnen en buiten de Humanistische Alliantie: *van verbond naar netwerk*.

Het meerjarenprogramma wordt door middel van jaarprogramma's en begrotingen vormgegeven en uitgevoerd.

Het bestuur heeft in 2009 zeven keer vergaderd in aanwezigheid van de directie. De belangrijke onderwerpen zijn:

- herziening wervingsstrategie HV en Steunfonds Humanisme;
- de resultaten van het ledenonderzoek en discussie met leden over de toekomstscenario's voor de vereniging;
- vernieuwing van de geestelijke begeleiding met name in de zorg;
- verbetering samenwerking met Hoofd van Dienst geestelijke begeleiding defensie;
- de gevolgen van de landelijke financiering van het Humanistisch Vormingsonderwijs;
- programma 2009, begroting 2010, jaarrekening en jaarverslag 2008;

2 Juli vindt de jaarlijkse beleidsdag plaats met bestuur, directie en medewerkers. Centraal staat de discussie over de toekomst van de vereniging op basis van drie scenario's ontwikkeld door onderzoeksbureau Movisie.

Tevens vinden onder externe begeleiding twee bestuursbijeenkomsten plaats over vernieuwing van de humanistisch geestelijke begeleiding in de zorg (16 april en 3 juni).

Bestuursadviescommissie geestelijke verzorging in de zorg

Deze commissie, ingesteld in oktober 2009, geeft het bestuur en directie gevraagd en ongevraagd advies over versterking van de kwaliteit en kwantiteit van de geestelijke verzorging in de zorgsector. In 2009 komt de commissie drie keer bij elkaar voor een beleidsadvies aan het bestuur over noodzakelijke acties gericht op vernieuwing van de geestelijke begeleiding. Het advies is in juli 2009 aangeboden aan het bestuur.

Werkstichtingen

Het Verbond neemt in 2009 een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de Stichting Humanistische Uitvaartbegeleiding (HUB) in voorbereiding. Volgens deze overeenkomst neemt het HV m.i.v. 2010 een medewerker in dienst die wordt gedetacheerd bij en gefinancierd door de Stichting HUB. Dit is nodig om in het programma humanistische diensten meer ruimte te krijgen voor vernieuwing van de geestelijke begeleiding in de zorg.

Met ingang van september 2009 wordt het Godsdienst Onderwijs en Humanistisch Vormingsonderwijs (HVO) landelijk gefinancierd. Hiertoe is een Dienstencentrum G-HVO opgericht. Het HV heeft een zetel in het bestuur van de stichting. De landelijke Vereniging Humanistisch Vormingsonderwijs (LVHVO) wordt in 2009 afgebouwd en vervangen door de werkgeversorganisatie Stichting HVO Primair. De jaarlijkse bijdrage van het HV aan de LVHVO is met ingang van 1 september 2009 stopgezet.

Financiën

De Vereniging HV sluit 2009 af met een negatief exploitatieresultaat ad € 116.996,- tegenover een begroot verlies van € 168.513,-

HV landelijk sluit af met een negatief resultaat van € 45.478,- (begroot € 118.307,-) en HV-afdelingen met een negatief resultaat van € 71.518,- (begroot € 50.206,-).

Het negatieve resultaat van de HV-afdelingen wordt bepaald door de hogere kosten voor activiteiten van de afdelingen en duidt op een toenemende activiteit van de afdelingen. In 2006 is het huishoudelijk reglement zodanig aangepast dat vermogende afdelingen gestimuleerd worden hun reserves aan te wenden voor activiteiten. Deze beleidswijziging begint steeds beter te werken.

Het geringere negatieve resultaat van HV landelijk wordt bepaald door hogere baten en niet door lagere kosten. De hogere baten zijn vooral het gevolg van een hogere subsidie voor het project De Dialoog (ruim € 57.000,-).

De hogere lasten zijn met name het gevolg van kosten voor extra activiteiten ten behoeve van de doelstelling waartegenover geen extra inkomsten hebben gestaan (ledenontmoetingsdag en regiobijeenkomsten over de toekomst van de vereniging).

Het negatief resultaat is in zijn totaliteit afgeboekt op de reserves. (zie toelichting pagina 15).

Om de samenvoeging van de afzonderlijke jaarrekeningen HV en Steunfonds te vergemakkelijken is in de afzonderlijke jaarrekening een kostentoerekening toegepast overeenkomstig CBF richtlijnen. De kosten zijn toegerekend naar 'doelstelling', 'eigen fondsenwerving' en 'beheer en administratie'.

De grondslag voor de toerekening wordt toegelicht op pagina 15 van dit

Met ingang van 2010 zal de kostentoerekening plaatsvinden op basis van een urenregistratie.

KPMG

Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraf voor identificatiedoeleinden: 2
KPMG Accountants N.V.

In relatie tot de totale baten is 88,14 % besteed aan doelstellingen. Ten opzichte van de begroting is dat ruim 2% minder wat wordt veroorzaakt doordat de baten ruim 2 % meer gestegen zijn dan de bestedingen. Van de totale baten eigen fondswerving is 28,32 % besteed aan kosten eigen fondswerving wat in de lijn van de begroting ligt. Van de totale lasten wordt 6,37% besteed aan kosten beheer en administratie wat eveneens in de lijn van de begroting ligt (zie toelichting pagina 19).

Bestuur per 31 december 2009

Rein Zunderdorp voorzitter

Sinds: november 2005

Portefeuille: woordvoerder/representatie HV, visie, vertegenwoordiging HV in bestuur

Universiteit voor Humanistiek, Stichting Socrates, Humanistische Alliantie

Functie dagelijks leven: Directeur Zunderdorp Beleidsadvies & Management

Nevenfuncties:

Bestuurslid Radio Nederland Wereldomroep

Secretaris Forum voor Democratische Ontwikkeling

Voorzitter Forum on Debt and Development

Vice-voorzitter Trefpunt PvdA en Levensovertuiging

Magdeleen Sturm, algemeen secretaris

Sinds: november 2007

Portefeuille: personeel en organisatie, fonds&ledenwerving

Functie dagelijks leven: partner Lysias consulting group

Nevenfuncties:

Bestuurslid Stichting Steunfonds Humanisme

Redactielid Managementsite

Mentor Stichting Giving Back.

Jan van Oudenaarden, penningmeester

Sinds: november 2003

Portefeuille: financiën/CBF-keur, DVO Humanitas, Steunfonds Humanisme,

vertegenwoordiging HV Stichting De Weezenkas

Functie dagelijks leven: directievoorzitter van Rabobank Salland gevestigd te Deventer

Nevenfuncties:

Voorzitter bestuur Humanitas District Oost

Bestuurslid Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Deventer

Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Grondbank Salland

Rob Buitenweg, algemeen bestuurslid

Sinds: november 2005

Portefeuille: internationaal, visie

Functie dagelijks leven: voormalig Hoofddocent Mensenrechten Universiteit voor Humanistiek

Nevenfuncties:

Vice-president Europese Humanistische Federatie

Saskia Daru, algemeen bestuurslid

Sinds: november 2003

Portefeuille: verenigingszaken, Jong HV

Functie dagelijks leven: projectleider Vrijwillige Inzet MOVISIE

Nevenfuncties:

Bestuurslid Vereniging van Eigenaren De Nieuwe Manege

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis. Zij kunnen onkosten declareren op basis van specificaties. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Vacatures

In oktober 2009 overleed zeer onverwacht Jello Los, portefeuillehouder humanistische diensten.

Jan van Oudenaarden en Saskia Daru werden op de ALV in november voor een derde – en laatste – termijn benoemd.

Eind 2009 zijn er drie bestuursvacatures voor de volgende portefeuilles:

- werving en communicatie;
- geestelijke begeleiding in de zorg;
- geestelijke begeleiding bij defensie en justitie.

Directie

Het (landelijk) bestuur wordt in zijn functie ondersteund door een bezoldigde directie. Deze is verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding en beleidsuitvoering en stuurt de uitvoeringsorganisatie (landelijk bureau) aan.

De directie kan daarnaast ook bepaald beleid vaststellen, waarna het bestuur dat beleid dient goed te keuren.

De verantwoordelijkheid van de directie is vastgelegd in een directiestatuut.

Directie: *I.M. de Vries*

Nevenfuncties:

Lid Dagelijks Bestuur Humanistische Alliantie (vice-voorzitter en penningmeester)

Voorzitter Programmaraad Humanistische Omroep

Bestuurslid Humanistische Omroep

Salariëring geschiedt volgens de CAO Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening

Aan de directie worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Evaluatie bestuur en directie

In 2009 vinden onder externe begeleiding twee bijeenkomsten plaats met bestuur en directie voor een evaluatie van het functioneren van bestuur en de samenwerking met de directie (8 juli en 11 november). Resultaat daarvan is onder meer een wijziging van de portefeuillesamenstelling in het bestuur. Er is besloten een nieuwe portefeuille in te stellen voor werving en communicatie en de portefeuille voor humanistische diensten te splitsen in één voor geestelijke begeleiding in de zorg en één voor geestelijke begeleiding bij defensie en justitie.

Op 8 december evalueren bestuur (voorzitter en algemeen secretaris) en directie het functioneren van de directie in 2009. Dat gebeurt op basis van de Profielschets directeur HV en de resultaatafspraken die gemaakt zijn in het functioneringsgesprek 2008. De samenwerking is naar wederzijdse tevredenheid

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoelende
KPMG Accountants N.V. 4

DIRECTIEVERSLAG 2009

Doelstelling

In het Programma *Zelf denken, samen leven 2009* zijn de centrale doelstellingen van het Meerjarenprogramma 2007 t/m 2011 uitgewerkt in vier programmalijnen:

- *Publiek humanisme*: het ontwikkelen en naar buiten brengen van humanistische visies op maatschappelijke thema's via debat, dialoog, artikelen, ingezonden brieven en persberichten.
Thema's in 2009 zijn 'levensbeschouwing in het publieke domein', 'Zelfbeschikking en het waardig levenseinde', 'Humane vreemdelingenbewaring' en 'Veiligheid en privacybescherming'.
- *Existentieel humanisme*: het op eigentijdse wijze benutten van humanistische inspiratiebronnen bij maatschappelijke en persoonlijke zingevingsvragen.
In 2009 is de humanistische canon ontwikkeld en op 21 juni on line gegaan, het visiedocument *Eigentijds Humanisme* besproken met de humanistisch geestelijk begeleiders bij justitie en defensie, en is de basiscursus persoonlijk en publiek humanisme ontwikkeld en uitgezet in de afdelingen.
- *Gezonden en verbonden*: het versterken van de kwaliteit van en vraag naar humanistisch geestelijke begeleiding.
In 2009 is een beleidsstrategie ontwikkeld voor vernieuwing van de geestelijke begeleiding met name in de zorg. Het HV is kernpartner geworden in het Expertisenetwerk levensvragen ouderen en in samenwerking met de Universiteit voor Humanistiek is een nieuw intervisietraject - Learning Communities – ingevoerd.
- *Van verbond naar netwerk*: het versterken van de betrokkenheid van leden.
In 2009 is een ledenonderzoek verricht naar de belangrijkste motieven voor en verwachtingen van het lidmaatschap. Er zijn toekomstscenario's ontwikkeld die zijn besproken in vijf regionale bijeenkomsten en waarvan de resultaten onderwerp zijn op de Ledendag (inclusief de Algemene Leden Vergadering) in november. Daarnaast is de ALV akkoord gegaan met een Tijdelijke Stimuleringsregeling (2010 t/m 2012) ten behoeve van de stimulering en financiering van ledeninitiatieven in gebieden waar geen afdeling is.

In het programma zijn *streefcijfers* opgenomen voor het aantal bezoekers van publieksbijeenkomsten, conferenties en website en streefcijfers voor media-aandacht en ledenwinst (zie fondsenwerving).

Het Jaarbeeld 2009 *Vernieuwing vanuit traditie* biedt een overzicht van de activiteiten, doelen en resultaten in relatie tot de streefcijfers.

Het Jaarbeeld is 21 maart 2010 aan alle leden toegezonden en vanaf 1 april 2010 in te zien via de website *Over ons*.

De totale bestedingen aan het realiseren van de doelstellingen in relatie tot de totale baten is in 2009 88,14 % .

Fondswerving

Op grond van de uitkomsten van het Motivaction-onderzoek (2008) naar onze potentiële achterban is in 2009 een nieuwe campagne ontwikkeld wederom door communicatiebureau Imagine en wederom 'con amore'.

De nieuwe campagne geeft informatie over humanisme en is in 2009 gestart onder de titel 'Geloof u ook meer in het leven voor de dood?' De nieuwe campagne is naast de campagne 'Zonder uw steun is het humanisme aan de goden overgeleverd'.

KPMG

Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden
KPMG Accountants N.V.5

In 2009 is een netto ledenwinst (dat is de ledenwinst waarin de opzeggingen ultimo boekjaar al zijn verwerkt) gerealiseerd van 4%; in absolute getallen netto 436 nieuwe leden. De 4% netto ledenwinst is 2% lager dan het streefpercentage.

In vergelijking met 2008 is het resultaat in 2009 1.018 nieuwe leden tegenover 1.124 in 2008 en 582 opzeggingen tegenover 578 in 2008.

In 2009 is eveneens de wervingsstrategie herzien. In samenspraak met het Steunfonds Humanisme is besloten dat het HV vanaf 2010 naast leden donateurs gaat werven en op eigen titel nalatenschappen en extra giften van leden gaat werven. Voor 2010 is het streven 4% netto ledenwinst.

Tot slot zijn de rapportages van de kengetallen inzake het ledenverloop aanzienlijk verbeterd, als gevolg van het beter functioneren van het nieuwe relatiebeheersysteem dat in 2008 is ingevoerd.

De verhouding van de kosten voor fondsenwerving in relatie tot de totale baten eigen fondswerving is in 2009 28,32 %.

Intern beheer

De werkzaamheden gericht op de doelstelling en de fondswerving zijn ondergebracht in de programma's Maatschappelijke discussie en Humanistische diensten, Ontwikkeling vereniging, Fonds & ledenwerving en Communicatie.

In 2009 worden de *inhoudelijke voortgang* en de *doelstellingen* van het programma 2009 bewaakt via maandelijks werkoverleg met de directie.

Met het oog op de *kwaliteitsbewaking* zijn met medewerkers in januari-februari resultaatafspraken gemaakt op basis van het jaarprogramma. De voortgang is in de periode juli-september besproken tijdens het voortgangs/functioneringsgesprek.

Drie evenementen zijn onderwerp geweest van *externe evaluatie*: de uitreiking van de Van Praagprijs, de Socrateslezing en de Ledendag. De resultaten zijn zonder meer positief. De interne evaluaties van de evenementen hebben waardevolle suggesties voor verbetering opgeleverd.

De *financiële voortgang* 2009 is in juni en oktober besproken op basis van financiële tussenrapportages. Eerst zijn de rapportages door de directie besproken met de zeven verantwoordelijke budgethouders. Vervolgens zijn rapportages besproken in het bestuur. Om een beter inzicht te krijgen in de scheiding van functies ten aanzien van het *financiël beheer* is in 2009 gestart met de schriftelijke vastlegging van alle financiële procedures in een Financieel Protocol. Dit wordt begin 2010 afgerond. Daarnaast is in 2009 een nieuw urenregistratiesysteem ingevoerd. Met ingang van 2010 registreren alle medewerkers al hun werkzaamheden (productief en inproductief).

In juni heeft onder voorzitterschap van de algemeen secretaris van het bestuur de jaarlijkse bijeenkomst plaatsgevonden met het voltallige personeel en directie HV landelijk. Op deze bijeenkomst worden zaken besproken op het gebied van *personeelsbeleid en arbeidsomstandigheden en -voorwaarden*.

Afdelingen

De 39 afdelingen van het Humanistisch Verbond hebben een grote mate van zelfstandigheid. 15% van de contributie-inkomsten is bestemd voor de afdelingen. Dat bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal leden en afhankelijk van het 'eigen vermogen' van de afdeling. Is dat vermogen te hoog (de berekeningswijze hiervoor is vastgelegd in het huishoudelijk reglement) dan wordt geen contributie afgedragen.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons verslag
is gebaseerd

7 MEI 2010
(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 6

In 2009 wordt € 54.434,- afgedragen aan 24 afdelingen; 15 afdelingen ontvangen geen contributie vanwege een te groot eigen vermogen.

Leden die activiteiten organiseren op plaatsen waar geen formele afdeling is, dienen hiertoe een plan en begroting in bij HV landelijk. In 2009 zijn er twee ledeninitiatieven (Utrecht en Zuid-Oost Brabant) die van deze mogelijkheid gebruik maken.

Indien afdelingen over onvoldoende middelen beschikken om activiteiten te organiseren die bijdragen aan de landelijke programmalijnen, kunnen zij een beroep doen op het budget voor *financiering activiteiten afdelingen*. Hiervoor is in 2009 € 10.000,- beschikbaar. Anders dan andere jaren wordt dit bedrag in 2009 vrijwel geheel benut, met name ten behoeve van de basiscursus humanisme.

Afdelingen dienen jaarlijks een werkplan in met een begroting en leggen verantwoording af over de bestedingen middels een jaarrekening. Het inleveren van de financiële stukken voor de begroting en jaarrekening verloopt de laatste paar jaar steeds beter. Toch blijft ook in 2009 een aantal afdelingen in gebreke: vijf afdelingen hebben hun begroting 2009 niet tijdig ingeleverd en één afdeling heeft niet tijdig de stukken voor de jaarrekening 2009 ingeleverd. Verbetering van het financiële beheer van de afdelingen is onderwerp van het jaarlijkse penningmeestersoverleg op 28 september. Voorzitter van dit overleg is de penningmeester van het bestuur HV landelijk. Penningmeesters hebben zich op dit overleg uitgesproken tegen centralisering van de afdelingsfinanciën.

In 2009 is besloten de boekhouding van een zestal vermogende afdelingen mee te nemen in de accountantscontrole.

 KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden
KPMG Accountants N.V. 7

BELEID EN BEGROTING 2010

Doelstellingen

De centrale doelstellingen blijven voor 2010 ongewijzigd.

Overeenkomstig de resultaten van de activiteiten zijn de streefcijfers voor het aantal bezoekers van de website en voor de ledenwerving aangepast. De netto ledenwinst is vastgesteld op 4% (was 6% in 2009) en de groei voor bezoekers op de website - zowel voor de publiekssite als voor de afdelingssite - is vastgesteld op 15%, (was 15% - 20%; gerealiseerd 18%).

De resultaten in 2009 van de projecten in de programmaliijn *publiek humanisme* onderstrepen het belang van focus is op enkele thema's voor een langere periode. Het humanisme en het HV krijgen daarmee een duidelijker profiel. Derhalve worden de thema's in 2010 gehandhaafd. Het accent ligt op het agenderen van de eigen thema's in de maatschappelijke discussie en in mindere mate reageren op de actualiteit/acties van derden. Die worden vooral gebruikt als 'kapstok' voor de eigen agenda.

Wat betreft het *existentieel humanisme* ligt het accent in 2010 op de afronding van de humanistische canon, op het ontwikkelen van een levenskunstwijzer voor de HV-website die het bestaande aanbod aan cursussen, lezingen etc. over levenskunst van verwante humanistische organisaties in beeld brengt. Ook wordt in 2010 op de website aandacht besteed aan alledaagse en persoonlijke zingevingsvragen die samenhangen met de thema's in het publieke humanisme.

In de programmaliijn *gezonden en verbonden* ligt in 2010 de nadruk op het vernieuwingsbeleid voor de humanistische begeleiding in de zorg: uitvoering van projecten Expertisenetwerk levensvragen ouderen, uitbreiding van de Learning Communities en het instellen van een pioniersgroep vernieuwingsgezinde geestelijk begeleiders. Daarnaast wordt in 2010 de Beroepscode Geestelijke Begeleiding herzien inclusief de klachtenprocedure.

Bij *van verbond naar netwerk* ligt in 2010 accent op in samenspraak met de achterban komen tot een nieuw meerjarenprogramma 2012 – 2016 en op het invoeren van interactieve instrumenten om deskundige leden te betrekken bij de inhoudelijke doelstellingen (ledenpanel).

Voor de *werving* ligt het accent in 2010 op uitwerking van de ledenwerfcampagne 'Geloof u ook meer in het leven voor de dood?' in radiospots en een plan van aanpak voor de werving van donateurs.

In samenhang met werving ligt in 2010 voor *communicatie* het accent op het voorbereiden van de samenvoeging van het ledenblad Humus met het kwartaaltijdschrift Human (Uitgeverij BOOM) in 2011. Daarnaast wordt de samenhang tussen de HV-media - blad, digitale nieuwsbrief, website - versterkt en verbeterd, evenals de samenhang daarvan met de website Human.nl, de website van de Humanistische Omroep en de Humanistische Alliantie.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraat voor identificatiedoeleinden.
KPMG Accountants N.V.

Begroting 2010

De begroting 2010 van het Humanistisch Verbond is goedgekeurd op 26 november 2009 door de Algemene Ledenvergadering. Deze begroting kende een tekort van € 106.501. Op 9 februari 2010 heeft het bestuur van het Steunfonds Humanisme besloten tegemoet te komen aan het verzoek van het Humanistisch Verbond de vaste bijdrage te verhogen van € 805.000 naar € 950.000.

Dit besluit resulteert in een positief resultaat van € 38.499.

Baten

Baten uit fondsenwerving	647.500
Baten uit acties van derden	980.000
Subsidies	70.000
Overige baten	12.000

Totaal baten **1.709.500**

Lasten

Beteed aan doelstelling:

Activiteiten	1.261.795
Contributie afdelingen	67.500
	1.329.295

Kosten eigen fondsenwerving 232.680

Kosten beheer administratie 109.026

Totale lasten **1.671.001**

Resultaat boekjaar **38.499**

Amsterdam, april 2010

Voorzitter	R. Zunderdorp
Penningmeester	J. van Oudenaarden
Secretaris	M. Sturm
Bestuursleden	R. Buitenweg
	S. Daru

Directie I. de Vries

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paragraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

JAARREKENING 2009

BALANS PER 31 DECEMBER 2009

	31 december 2009		31 december 2008	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa		<u>39.607</u>		<u>54.854</u>
		<u>39.607</u>		<u>54.854</u>
Vorderingen en overlopende activa	487.194		442.043	
Liquide middelen	<u>330.199</u>		<u>504.227</u>	
		<u>817.393</u>		<u>946.270</u>
Totaal activa		<u><u>857.000</u></u>		<u><u>1.001.124</u></u>
PASSIVA				
Reserves en fondsen				
<i>Reserves</i>				
Continuïteitsreserve	494.169		579.972	
Bestemmingsreserves	<u>64.510</u>		<u>95.703</u>	
		558.679		675.675
Kortlopende schulden en overlopende passiva		<u>298.321</u>		<u>325.449</u>
Totaal passiva		<u><u>857.000</u></u>		<u><u>1.001.124</u></u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden
KPMG Accountants N.V.

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2009

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Baten:			
Baten uit fondsenwerving	702.680	725.634	700.494
Baten uit acties van derden	831.367	805.000	803.601
Subsidies	87.253	30.000	29.924
Overige baten	7.348	0	21.557
Som der baten	<u>1.628.648</u>	<u>1.560.634</u>	<u>1.555.576</u>
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen	1.435.497	1.410.795	1.371.273
Werving baten:			
Kosten eigen fondsenwerving	198.965	208.874	204.820
Beheer en administratie:			
Kosten beheer en administratie	111.182	109.478	103.472
Som der lasten	<u>1.745.644</u>	<u>1.729.147</u>	<u>1.679.565</u>
Resultaat boekjaar	<u><u>-116.996</u></u>	<u><u>-168.513</u></u>	<u><u>-123.989</u></u>
Het resultaat is als volgt verdeeld:			
Toevoeging bestemmingsreserve Jong HV	505		1.625
Onttrekking bestemmingsreserve afschrijvingen	-11.698		-11.698
Onttrekking bestemmingsfonds MA-Rotterdam	0		-2.410
Vrijval restant bestemmingsfonds MA-Rotterdam	0		-8.947
Onttrekking/Toevoeging bestemmingsreserve dienstverl. Afz	-20.000		49.000
Onttrekking continuïteitsreserve	-85.803		-151.559
	<u><u>-116.996</u></u>		<u><u>-123.989</u></u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden
KPMG Accountants N.V.

KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2009</u>	<u>2008</u>
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		
Resultaat	-116.996	-123.989
Aanpassing voor:		
Afschrijving	15.247	19.454
Verandering in werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	-45.151	65.391
Mutatie kortlopende schulden	-27.128	101.061
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-72.279</u>	<u>166.452</u>
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		
Investeringen in materiële vaste activa	0	-9.665
Desinvesteringen van materiële vaste activa		
Kasstroom uit investeringactiviteiten	<u>0</u>	<u>-9.665</u>
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		
Mutatie langlopende schulden		
Mutatie langlopende vorderingen	<u>0</u>	0
	0	0
Totale kasstroom	<u>-174.028</u>	<u>52.252</u>
HET VERLOOP VAN DE LIQUIDE MIDDELEN IS ALS VOLGT:		
Stand per 1 januari	504.227	451.975
Stand per 31 december	330.199	504.227
Afname liquide middelen	<u>-174.028</u>	<u>52.252</u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de eisen zoals verwoord in Richtlijn 650 voor fondswervende instellingen.

De cijfers in deze jaarrekening zullen ook opgenomen worden in de samengevoegde jaarrekening van de verslaggevende eenheid van Humanistisch Verbond en Stichting Steunfonds ten behoeve van het Centraal Bureau Fondsenwerving.

Grondslagen voor waardering activa en passiva

De in de balans opgenomen activa en passiva zijn, voorzover niet anders wordt vermeld, tegen nominale waarde opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde minus de afschrijvingen. De afschrijvingen zijn lineair op basis van een geraamde economische levensduur en zijn als volgt:

- inventaris	20%
- computerapparatuur en -programmatuur	20%
- overige installaties	20%

In het jaar van aanschaf wordt tijdsevenredig afgeschreven.

Vorderingen

Vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde, zonedig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Grondslagen voor de bepaling van de resultaten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

Overschotten/ tekorten op de baten worden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsreserves.

Bij de bepaling van het resultaat zijn, voorzover niet anders wordt vermeld, de aan het boekjaar toe te rekenen kosten en opbrengsten opgenomen.

Nalatenschappen en ontvangen bijdragen uit acties van derden worden verantwoord in het jaar van ontvangst, ongeacht of het een voorschot of afrekening betreft. De reeds aangemelde nalatenschappen worden verantwoord indien de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De overschotten en tekorten worden toegelicht onder de staat van baten en lasten.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- * Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- * De onderstaande niet direct toerekenbare kosten worden als volgt verdeeld:
 - personeelskosten
 - huisvestingskosten
 - organisatiekosten
 - afschrijving en rente

Doelstelling	80,99%
Eigen Fondsenwerving	9,92%
Beheer en administratie	<u>9,09%</u>
	100,00%

Voor elk personeelslid is door de directie een zo juist mogelijk inschatting gemaakt van de urenbesteding gesplitst naar doelstelling, eigen fondsenwerving en beheer en administratie. Op basis van deze verdeling zijn bovengenoemde percentages tot stand gekomen.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 14

TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

Materiële vaste activa

	Overige Installaties	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2009	Totaal 2008
	€	€	€	€	€
<i>1 januari 2009</i>					
Aanschaffingswaarden	2.149	19.317	69.325	90.791	82.171
Cumulatieve afschrijvingen	2.149	15.835	19.292	37.276	18.852
Boekwaarde Lokale afd	0	1.339	0	1.339	1.324
Boekwaarden 1 januari	0	4.821	50.033	54.854	64.643
 Mutaties					
Investeringen	0			0	8.620
Investeringen lokale afdelingen	0	0	0	0	1.045
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Desinvesteringen lokale afdelingen	0	0	0	0	199
Cumulatieve afschrijving desinvestering	0	0	0	0	-199
Afschrijvingen	0	1.326	13.292	14.618	18.424
Afschrijving lokale afdelingen	0	629		629	1.030
Totaal mutaties	0	-1.955	-13.292	-15.247	-9.789
 <i>31 december 2009</i>					
Aanschaffingswaarden	2.149	19.317	69.325	90.791	90.791
Cumulatieve afschrijvingen	2.149	17.161	32.584	51.894	37.276
Boekwaarde Lokale afd	0	710	0	710	1.339
Boekwaarden 31 december	0	2.866	36.741	39.607	54.854

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

	<u>31-12-2009</u> €	<u>31-12-2008</u> €
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	66.592	54.345
Rekening-courant Steunfonds Humanisme	79.555	22.006
Rekening couranten bij Steunfonds Humanisme	308.666	363.159
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>32.381</u>	<u>2.533</u>
	<u>487.194</u>	<u>442.043</u>
- Debiteuren		
Debiteuren	66.592	54.345
Voorziening voor oninbaarheid	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december	<u>66.592</u>	<u>54.345</u>

Er is ultimo 2009 geen voorziening voor oninbare debiteuren noodzakelijk.

Liquide middelen

ING-Bank	39.371	213.631
ASN bank	5.890	5.132
Liquide middelen Afdelingen	255.928	212.144
Spaarrekeningen Afdelingen	<u>29.010</u>	<u>73.320</u>
	<u>330.199</u>	<u>504.227</u>

Per 31 december 2009 zijn alle liquide middelen direct opvraagbaar.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paspoort voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

PASSIVA

Reserves

	Continuïteitsreserve	Bestemmingsreserves	Totaal 2009	Totaal 2008
	€	€	€	€
Stand per 1 januari	579.972	95.703	675.675	788.307
Toevoeging via resultaatsbestemming	-85.803	-31.193	-116.996	-112.632
Stand per 31 december	<u>494.169</u>	<u>64.510</u>	<u>558.679</u>	<u>675.675</u>

Continuïteitsreserve

Deze reserve is gevormd ter dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst alle verplichtingen nagekomen kunnen worden.

Bestemmingsreserves

	Bestemmingsreserves			Totaal 2009	Totaal 2008
	Dienstverlening afd. €	Jong HV €	Afschrijving €	€	€
Stand per 1 januari	49.000	3.324	43.379	95.703	56.776
Mutatie via resultaatsbestemming	-20.000	505	-11.698	-31.193	38.927
Stand per 31 december	<u>29.000</u>	<u>3.829</u>	<u>31.681</u>	<u>64.510</u>	<u>95.703</u>

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

Dienstverlening afdelingen : Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de ontvangen gelden van opgeheven afdelingen voor nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging ten behoeve van de afdelingen en actieve leden (vrijwilligersbeleid). In 2009 wordt € 10.000 onttrokken ten behoeve van Platform Burgerrechten en € 10.000 ten behoeve van de overschrijding op activiteiten afdelingen.

Jong HV : De eventuele onderbesteding in enig jaar van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Afschrijving: Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de bijdrage van Stichting Steunfonds Humanisme voor de aanschaf van de nieuwe inventaris als gevolg van de verhuizing. De jaarlijkse afschrijvingen op deze activa worden onttrokken uit deze bestemmingsreserve.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

	<u>31-12-2009</u>	<u>31-12-2008</u>
	€	€
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Vooruit ontvangen contributies	2.026	129.824
Te betalen salariskosten	52.701	45.876
Te betalen loonheffing en sociale premies	50.001	37.381
Te betalen pensioenpremie	2.178	486
Crediteuren	160.638	89.379
Rekening-courant Stichting HUB	75	255
Accountantskosten	10.858	4.860
Bijdrage LVHVO	0	15.000
Nog te betalen diverse kosten	19.844	2.388
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>298.321</u>	<u>325.449</u>

In tegenstelling tot vorig jaar zijn in december 2009 niet de acceptgirokaarten verstuurd voor de contributie over 2010. De vooruitontvangen contributies zijn incidentele stortingen van leden voor het volgende jaar.

De te betalen salariskosten zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar doordat de personeelskosten zijn gestegen en de daarmee samenhangende reservering voor vakantiegeld en vakantiedagen dus ook.

De te betalen loonheffing betreft de aangifte over de maand december en de reservering sociale premies over het te betalen vakantiegeld.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De Stichting Steunfonds Humanisme stelt zich garant voor het tekort van het vermogen van het Humanistisch Verbond. In art. 2 van haar statuten staat:

"De stichting heeft ten doel het bijeenbrengen van financiële middelen ten behoeve van het Humanistisch Verbond."

Met betrekking tot het huren van onroerend goed is een huurverplichting aangegaan op 1 april 2007 voor een periode van 10 jaar tot en met 31 maart 2017. De verplichting is € 71.455 per jaar.

Met betrekking tot de dienstverlening is een verplichting aangegaan op 6 november 2007 voor de periode van 5 jaar te weten 1 januari 2008 tot en met 31 december 2012. De verplichting is € 105.941 per jaar.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede betrekking heeft.
Paraaf voor identificatie doeleinden:
KPMG Accountants N.V.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Baten:			
Baten uit fondsenwerving			
Contributies en donaties	594.036	595.000	589.450
Giften en schenkingen	5.582	0	12.803
Giften en schenkingen afdelingen	5	0	4.538
Bijdragen ontvangen door Afdelingen	56.843	60.400	0
Overige bijdragen	0	25.000	25.000
Deelnemersbijdragen	9.825	3.000	0
Opbrengsten verkoop	6.876	2.000	11.956
Opbrengst Activiteiten afdelingen	17.420	18.100	20.034
Overige baten afdelingen	12.093	22.134	35.934
Ontvangen saldi opgeheven afdelingen	0	0	779
	<u>702.680</u>	<u>725.634</u>	<u>700.494</u>

De betalende leden zijn in 2009 gestegen van 10485 naar 11139. Dit is een stijging van 654 leden met een procentuele stijging van 6,2%. De opbrengst is gestegen met 0,8% ten opzichte van 2008, wat inhoudt dat het financiële effect van de stijging van het ledenaantal in 2009 nog niet is gerealiseerd. De gemiddelde ontvangen contributie per lid in 2009 was € 53,33 (2008; € 56,20).

De deelnemersbijdragen zijn hoger dan begroot door de opbrengst van cursussen met betrekking tot de uitvaartbegeleidingen welke in 2008 gegeven zijn en in 2009 zijn gefactureerd voor een bedrag van € 5.035.

Baten uit acties van derden

Bijdrage Steunfonds Humanisme structurele kosten	805.000	805.000	803.601
Extra bijdrage Steunfonds Humanisme Humanistisch Archief	26.367	0	0
	<u>831.367</u>	<u>805.000</u>	<u>803.601</u>

Subsidies

Subsidie SOM	0	0	5.470
Subsidie COC Nederland	87.253	30.000	24.454
	<u>87.253</u>	<u>30.000</u>	<u>29.924</u>

De subsidie van COC Nederland is hoger dan begroot doordat het Humanistisch Verbond meer activiteiten uitvoert die doorbelast worden aan het COC.

Overige baten

Interest baten	278	0	742
Interest rekening couranten afdelingen	5.037	0	17.651
Interest baten afdelingen	2.037	0	0
	<u>7.348</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

De interest rekening courant afdelingen is aanzienlijk gedaald ten opzichte van 2008 als gevolg van het dalende interestpercentage van 4,67 in 2008 naar 1,5% in 2009.

17 MEI 2010
 (mede) betrekking heeft.
 Paraaf voor identificatiedoeleinden:
 KPMG Accountants N.V.

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
Activiteitskosten:			
Humus	48.326	50.000	51.413
Jaarbeeld	10.474	11.000	11.031
Algemene ledenvergadering	16.230	10.000	9.479
Dienstverlening afdelingen	27.361	12.000	8.098
Activiteiten afdelingen	8.395	10.000	5.165
Jong HV	6.995	7.500	5.875
Human tijdschrift	533	0	0
Publiciteit	2.956	8.000	10.978
Website	9.303	10.000	11.382
Van Praagprijs	34.776	35.000	12
De Dialoog	3.082	5.000	443
Maatschappelijke discussie (diverse activiteiten)	31.276	40.000	77.329
Diensten-Geestelijke Verzorging	42.141	42.000	34.272
Diensten-Relatieviering	3.193	1.000	73
Diensten-Netwerk Vrijgevestigden	298	1.000	103
Diensten HVO	745	1.000	17
Humanistische Alliantie	15.300	15.000	15.000
Humanistisch archief	39.367	10.000	10.000
L VHVO	8.750	15.000	15.000
IHEU	6.092	7.000	7.036
EHF	1.000	1.000	1.000
Projecten afdelingen	128.287	143.870	175.656
	<u>444.880</u>	<u>435.370</u>	<u>449.362</u>
Personele kosten	651.142	653.150	599.327
Huisvestingskosten	88.340	96.848	87.837
Organisatiekosten	235.464	208.043	215.083
Afschrijving en rente	15.671	17.385	19.664
	<u>1.435.497</u>	<u>1.410.795</u>	<u>1.371.273</u>

Algemene ledenvergadering: De algemene ledenvergadering heeft in 2009 een ander karakter gekregen en is onderdeel geworden van een ledenontmoetingsdag. Als gevolg hiervan zijn de kosten hoger dan was begroot.

Dienstverlening afdelingen : deze kosten zijn hoger dan begroot als gevolg van de verhoogde activiteiten ten behoeve van de afdelingen. Een deel van de overschrijding (€ 10.000) wordt ten laste van de bestemmingsreserve dienstverlening afdelingen gebracht.

Publiciteit: deze kosten zijn lager dan begroot. Er zijn minder activiteiten richting media geweest als gevolg van de ziekte van de medewerkster maatschappelijke discussie.

Maatschappelijke discussie (diverse activiteiten) : deze zijn lager dan begroot doordat een aantal activiteiten mede gefinancierd zijn door de HV afdelingen zoals de socrateslezing en lokale en regionale debatten rond "menswaardig levenseinde". Dit in tegenstelling tot wat was voorzien.

Humanistisch Archief: Deze kosten zijn hoger dan begroot door de overdracht van de archieven naar het Utrechts Stadsarchief ad. € 28.000 en een bijdrage aan het jubileumboek van Rob KPMG Audit ad. € 3000. Daar tegen over staat een extra bijdrage van het Steunfonds Humanisme van € 2000. Dit document waarop ons rapport d.d. 17 mei 2010 als tegemoetkoming in deze kosten.

LVHVO: In verband met de landelijke financiering van het Humanistisch Vormings Onderwijs (HVO) met ingang van 1 september 2009 komt de bijdrage van het Humanistisch Verbond per die datum te vervallen.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 21

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2009	Begroting 2009	Realisatie 2008
Totaal bestedingen	1.435.497	1.410.795	1.371.273
Totaal baten	1.628.648	1.560.634	1.555.576
Bestedingspercentage	88,14%	90,40%	88,15%

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Kosten eigen fondsenwerving			
Directe activiteitskosten	77.630	89.400	91.900
Personeelskosten	79.755	80.001	73.408
Huisvestingskosten	10.820	11.862	10.759
Organisatiekosten	28.841	25.482	26.344
Afschrijving en rente	1.919	2.129	2.408
	<u>198.965</u>	<u>208.874</u>	<u>204.820</u>

Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de kosten fondsenwerving in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	Realisatie 2009	Begroting 2009	Realisatie 2008
Baten fondsenwerving	702.680	725.634	700.494
Kosten fondsenwerving	198.965	208.874	204.820
Kostenpercentage fondsenwerving	28,32%	28,79%	29,24%

Kosten beheer en administratie

Personeelskosten	73.081	73.307	67.266
Huisvestingskosten	9.915	10.870	9.859
Organisatiekosten	26.427	23.350	24.140
Afschrijving en rente	1.759	1.951	2.207
	<u>111.182</u>	<u>109.478</u>	<u>103.472</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

Totale lasten	1.745.644	1.729.147	1.679.565
Kosten beheer en administratie	111.182	109.478	103.472
Kostenpercentage beheer en administratie	6,37%	6,33%	6,16%

Voor elk personeelslid is een urenbesteding gemaakt naar bestemming. Hierin zijn verdelingspercentages gekomen op basis waarvan de bovenstaand kostenpercentages worden toebedeeld aan kosten beheer en administratie. Deze percentages zijn in de grondslagen opgenomen.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Partij voor identificatie doeleinden.
KPMG Accountants N.V. 22

Toelichting lastenverdeling(model C)

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Doelstellingen	Werving baten			Beheer en administratie	totaal boekjaar	begroot boekjaar	vorig boekjaar
	doelstelling	Eigen Fondsen werving	Acties derden	Subsidies				
Directe activiteitskosten	444.880	77.630			0	522.510	524.770	541.262
Personeelskosten	651.142	79.755			73.081	803.978	806.457	740.001
Huisvestingskosten	88.340	10.820			9.915	109.075	119.580	108.455
Organisatiekosten	235.464	28.841			26.427	290.732	256.875	265.567
Afschrijving en rente	15.671	1.919			1.759	19.349	21.465	24.279
Totaal	1.435.497	198.965	0	0	111.182	1.745.644	1.729.147	1.679.564

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Pakket voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Toelichting op lastenverdeling (model C)

	Realisatie 2009	Begroting 2009	Realisatie 2008
	€	€	€
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen	444.880	435.370	449.362
Activiteitskosten voor fondsenwerving:			
Wervingsactiviteiten	73.010	81.400	78.461
Promotiemateriaal	4.620	8.000	13.439
	<u>77.630</u>	<u>89.400</u>	<u>91.900</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>522.510</u>	<u>524.770</u>	<u>541.262</u>

De verklaring voor de stijging van de activiteitskosten voor doelstellingen ten opzichte van de begroting is opgenomen onder de toelichting op de staat van baten en lasten op pagina 19.

De onderbesteding van de wervingsactiviteiten ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt door besparing op de kosten voor contributie-inning en lagere tarieven voor plaatsingskosten van de advertenties en radiospot.

De kosten van het promotiemateriaal zijn lager dan begroot doordat een deel van de kosten voor de begrote HV brochure in 2009 al in 2008 zijn gemaakt.

Personeelskosten

Salarissen	823.321	837.313	782.902
Sociale lasten en pensioenpremies	176.017	184.359	151.517
Uitzendkrachten/ inhuur derden	111.585	65.000	88.370
Personele kosten Afdelingen	2.117	3.050	1.965
Opleidingskosten	11.767	10.000	8.432
Overige personeelskosten	<u>26.999</u>	<u>27.000</u>	<u>32.349</u>
	1.151.806	1.126.722	1.065.535
Al doorberekende salarissen	<u>347.828</u>	<u>320.265</u>	<u>325.534</u>
Totaal personeelskosten	<u>803.978</u>	<u>806.457</u>	<u>740.001</u>

Gedurende het boekjaar 2009 heeft het gemiddelde aantal werknemers in fte's 14,7 bedragen (2008 :13,6).

De salarislasten zijn ten opzichte van voorgaand jaar gestegen doordat een vacature op het secretariaat voor 0,6 fte is ingevuld en de CAO stijging in 2009.

De salarislasten zijn lager ten opzichte van de begroting als gevolg van niet geheel ingevulde vacatureruimte, opgenomen ouderschapsverlof en en verschuiving van het aantal uren van een duurdere werknemer naar een werknemer met een lager salaris.

De hogere uitgaven voor uitzendkrachten en inhuur derden zijn het gevolg van extra activiteiten ten behoeve van De Dialoog. De projectleider van het Humanistisch Verbond heeft een aantal activiteiten verricht voor de andere samenwerkingspartners om te voorkomen dat de Dialoog fase 3 geheel zou stagneren. Hiertegenover staan ook extra inkomsten

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) bevestiging heeft.
Paraf voor identificatie doeleinden
KPMG Accountants N.V.

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Huisvestingskosten			
Huur (inclusief energie en water)	81.972	85.000	82.136
Huisvestingskosten afdelingen	13.093	14.580	10.092
Verzekeringen	1.766	3.000	2.075
Kantinekosten	57	2.000	429
Beheerkosten pand	12.187	13.000	12.287
Overige huisvestingskosten	0	2.000	1.436
	<u>109.075</u>	<u>119.580</u>	<u>108.455</u>
Organisatiekosten			
Portokosten	6.174	8.000	6.199
Financiële administratie	45.987	35.000	47.499
Interne dienstverlening Humanitas	41.232	42.000	42.258
Advieskosten	16.048	5.000	2.732
Accountantskosten	23.426	15.000	17.951
Automatisering	33.971	35.000	34.476
Telefoon en faxkosten	2.024	3.000	635
Drukwerk	3.602	8.000	2.219
Repro	18.124	20.000	18.080
Kantoorbenodigdheden	2.879	3.000	2.869
Documentatiekosten	2.902	3.000	2.730
Lidmaatschappen/contributies	5.629	6.000	5.010
Kosten relatieadministratie	22.416	15.000	43.236
Bestuurskosten	8.078	8.000	3.885
Vrijval-Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	0	0	-19.748
Organisatiekosten Afdelingen	45.425	32.195	25.822
Overige kosten Afdelingen	7.257	13.680	19.319
Overige algemene en organisatiekosten	5.558	5.000	10.395
	<u>290.732</u>	<u>256.875</u>	<u>265.567</u>

De kosten voor de financiële administratie zijn hoger dan begroot doordat in de begroting per abuis de kosten exclusief btw zijn opgenomen.

De advieskosten zijn hoger dan begroot door juridische adviezen ad. € 7.190 ten behoeve van een ontslagprocedure en advies inzake aanpassing van de competentieprofielen ad. € 6.500 die hoger waren dan was voorzien.

De kosten relatieadministratie zijn hoger dan begroot. De hogere kosten hangen samen met de aanvullende selecties in het systeem t.b.v. de ledeninformatie en de training van het secretariaat.

De accountantskosten zijn in 2009 hoger dan begroot door extra werkzaamheden ten behoeve van de CBF jaarrekening 2008 en een te lage begroting 2009.

Afschrijving en rente

Afschrijvingen
Rente en bankkosten

	2009	2008
Afschrijvingen	15.247	19.454
Rente en bankkosten	4.102	4.825
	<u>19.349</u>	<u>24.279</u>

KPMG

KPMG Audit

Document waarop ons rapport d.d.

5.7.2010

(mede) betrekking heeft.

Partij voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Aan: het bestuur en de directeur van Vereniging Humanistisch Verbond

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2009 van Vereniging Humanistisch Verbond te Utrecht bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De directeur van de Vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving Fondswervende Instellingen (RJ 650). Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de entiteit.

KPMG
KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.
17 MEI 2010
(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de entiteit heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Humanistisch Verbond per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving Fondswervende Instellingen (RJ 650).

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amstelveen, 17 mei 2010

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

K.G.P. Tegel RA

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

OVERIGE GEGEVENS

Resultaatbestemming

Het negatieve resultaat ad. € 116.996 is conform de resultaatverdeling (zie pagina 9) onttrokken aan de desbetreffende algemene reserve, bestemmingsreserve en bestemmingsfondsen.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

17 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.